

Suomen
maailmanperintökohteiden
yhdistys

unesco

Suomen maailmanperintökohteiden kävijätutkimushanke 2022-2024

www.maailmanperinto.fi

SISÄLLYSLUETTELO

SUOMEN MAAILMANPERINTÖKOhteiden KÄVIJÄTUTKIMUSHANKE 2022-2024

Kohteiden kävijöitä tutkittiin jo toistamiseen	3
Maaailmanperintökohteet ovat matkailun vetonauloja	4
Maaailmanperintökohteissa vierailee eniten kotimaisia matkailijoita	5
Maaailmanperintökohteiden kävijät arvostavat luonnon läheisyyttä	6
Maaailmanperintökohteiden rinnalla kävijät tutustuvat myös muihin matkakohteisiin	7
Viipymään vaikuttaa kohteen sijainti, saavutettavuus ja palvelutarjonta	8
Maaailmanperintökohteiden kävijät olivat tyytyväisiä palveluiden laatuun ja määrään	9
Maaailmanperintökohteet vaikuttavat paikallisesti	10
Maaailmanperintötietous on vahvaa	11
Maaailmanperintökohteiden kävijöitä tutkittiin kahden vuoden ajan	12

KOhteiden kävijöitä tutkittiin jo toistamiseen

Suomen seitsemän Unescon maailmanperintökohdetta ovat kaikki erilaisia, mutta niillä on yksi yhteinen tavoite: laadukas kävijäkokemus.

Kävijätutkimuksessa selvitettiin kävijäprofiilia, kävijäkokemuksen laatua, käynnin motiiveja sekä kohteen suojelun ja esittelyn vaikuttavuutta. Näihin tekijöihin liittyviä tunnuslukuja tutkittiin yhdenmukaisella tutkimusmenetelmällä. Tutkimustiedon avulla voidaan kehittää maailmanperintökohteiden toimintaa, vaikuttaa kävijöiden hyvinvointiin ja taata kohteissa toimivien palveluiden laatu.

Kävijätutkimustuloksilla vahvistetaan kohteiden tietopohjaa ja kehitetään kohteita tiedolla johtaen. Laadukkaan kävijäkokemuksen kautta kävijä sitoutuu paremmin kohteen maailmanperintöarvoihin. Kun kävijällä on parempi ymmärrys kohteen merkityksestä, on hän myös sitoutuneempi sen arvoihin sekä säilyttämiseen.

Vertailukelpoisen tiedon hyödyntämisessä jatkuvuus on tärkeää. Edellinen Suomen maailmanperintökohteiden yhteinen kävijätutkimushanke toteutettiin vuosina 2017–2019. Kävijätutkimuksia tehdään tulevaisuudessa säännöllisesti, jotta kehityksen suuntaa ja toimenpiteiden vaikuttavuutta on mahdollista arvioida.

MAAILMANPERINTÖKOHTEET OVAT MATKAILUN VETONAULOJA

Suomessa on seitsemän Unescon maailmanperintökohdetta, joista kuusi on kulttuuriperintökohteita ja yksi luonnonperintökohde.

Maailmanperintökohteet Suomessa kertovat ihmiskunnalle korvaamattomista arvoista. Kohteissamme tunnet yhteyden menneestä nykypäivään sekä koet suojelun merkityksen tuleville sukupolville.

Jokaisella Suomen kohteella on yleismaailmallisesti erityinen kulttuuri- tai luonnonperintöarvo (OUV, Outstanding Universal Value), joka on maailmanperintökohteeksi nimeämisen peruste, ja joka kuvaa maailmanperintökohteiden kansainväliset rajat ylittävää ainutlaatuista merkitystä.

Suomen maailmanperintökohteissa vierailee vuosittain lähes kaksi miljoonaa kävijää. Kohteet kiinnostavat niin kotimaisia kuin ulkomaisia matkailijoita.

Suomen maailmanperintökohteiden käyntimäärät vuonna 2023 (* arvio):

Suomenlinna	904 000
Vanha Rauma	500 000*
Merenkurkun saaristo	91 200
Verlan puuhiomo ja pahvitehdas	32 000
Petäjaveden vanha kirkko	11 000
Struven ketju (Oravivuori, Aavasaksa)	8500*
Sammallahdenmäki	7740

“Hienoa että on säilytetty näin upea perintö!”

“It is amazing how well the old, original feel of the town can be felt when walking through the old town. I hope you will keep it like this.”

“Olen kotoisin Raumalta, käyn täällä usein. Olen ylpeä maailmanperintökohteesta.”

“Kiitos, onpa kiva että osui reitille ja sanoin ääneen että käydäänkö”

“Pidän kulttuuriperinnön vaalimista tärkeänä ja sivistyneen kulttuurin perusarvona”

“It was more interesting than I thought it would be.”

MAAILMANPERINTÖKOhteissa VIERAILEE ENITEN KOTIMAISIA MATKAILIJOITA

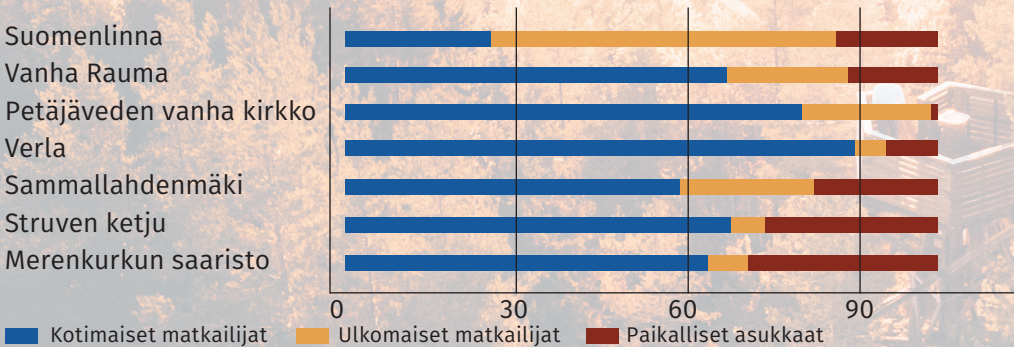
Kaikissa kohteissa kotimaiset matkailijat muodostivat yli puolet (60 %) maailmanperintökävijöistä. Tämä on seitsemän prosenttia enemmän kuin vuosina 2017–2019. Kotimaiset matkailijat saapuivat pääosin pääkaupunkiseudulta, Tampereelta, Turusta ja Jyväskylästä. Eniten kotimaisia matkailijoita vieraili Verlassa (86 %).

Ulkomaalaisia matkailijoita saapui eniten Saksasta, Yhdysvalloista, Ranskasta ja Isosta-Britanniasta. Ulkomaalaisia matkailijoita vieraili eniten Suomenlinnassa (65 %), Petäjäveden vanhassa kirkossa (23 %) ja Vanhassa Raumassa (19 %).

Paikallisia lähialueen asukkaita vieraili eniten Merenkurkun saaristossa (31 %), Struven ketjun Oravivuoren pisteellä (28 %) ja Sammallahdenmäellä (20 %).

Maailmanperintökohteissa vierailevien keski-ikä oli noin 48 vuotta.

Matkailijaryhmät (%)

MAAILMANPERINTÖKOhteiden kävijät ARVOSTAVAT LUONNON LÄHEISYYTTÄ

Sammallahdenmäellä, Merenkurkun saaristossa, Suomenlinnassa ja Struven ketjun pisteillä yksi kävijöiden tärkeimmistä aktiviteeteista liittyi luontoon. Kaikissa kohteissa paitsi Merenkurkun saaristossa kohteen kulttuuriperintö oli kävijöiden tärkeimpiä aktiviteetteja.

Vanhassa Raumassa ja Suomenlinnassa kävijät tutustuivat kohteen nähtävyyksiin. Verlassa tärkein aktiviteetti oli opastetulle kierrokselle osallistuminen. Myös Petäjäveden vanhassa kirkossa opastukselle osallistuminen oli kävijöille tärkeää.

Kuuden kohteen kävijät ilmoittivat luonnon tai maisemien olleen yksi tärkeimmistä motiiveista saapua kohteeseen. Kulttuuriperinnön vuoksi kävijät saapuivat etenkin Petäjäveden vanhaan kirkkoon, Sammallahdenmäelle ja Verlaan.

“Ympäristö kaikkienensa aivan upea! Kahvilan palvelut 5/5.”

“Hieno paikka, muuten olisin viihtynyt kauemmin ihastella maisemaa, nyt ei.”

“Ihana luontokohde, pääsee saaristoon helposti!”

“It was an excellent and pleasant experience in visiting such a World Heritage site. Quality time was spent along with the nature. The site is well maintained and well preserved.”

“Trevligt besök generellt. Härligt att känna havsbrisen och öns flora.”

Merenkurkun saaristo, kuva Liselott Nyström Forsén

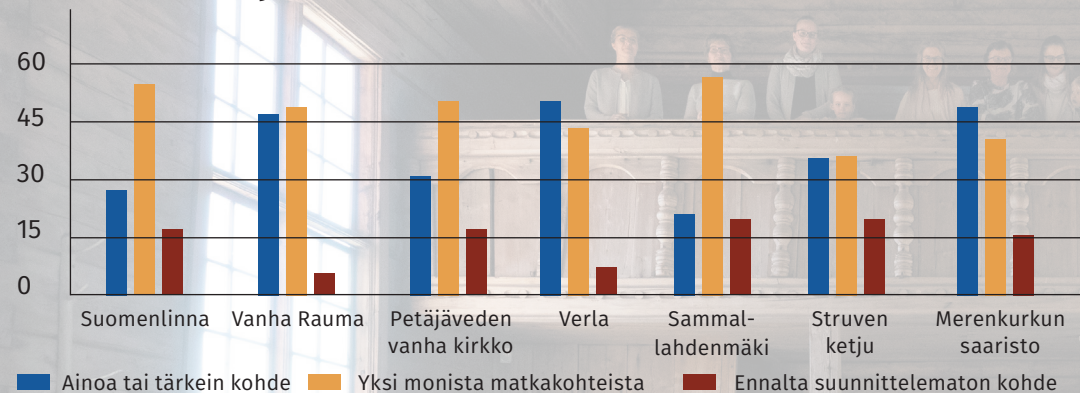

MAAILMANPERINTÖKOhteiden LISÄKSI KÄVIJÄT TUTUSTUVAT MYÖS MUIHIN MATKAKOhteisiin

Lähes puolelle kohteiden kävijöistä (47 %) maailmanperintökohde oli yksi monista matkakohteista heidän kyseisellä käynnillään. 38 prosentille vastanneista kohde oli ainoa tai tärkein matkakohde ja 15 prosentille kohde oli ennalta suunnittelemaan matkan varrella.

Verlan (50 %), Vanhan Rauman (46 %) ja Merenkurkun saariston (47 %) kävijöistä lähes puolet ilmoittivat kohteen olleen ainoa tai tärkein matkakohde heidän kyseisellä käynnillään.

Kohteen tärkeys (%)

VIIPYMÄÄN VAIKUTTA KOOTTEEN SIIJINTI, SAAVUTETTAVUUS JA PALVELUTARJONTA

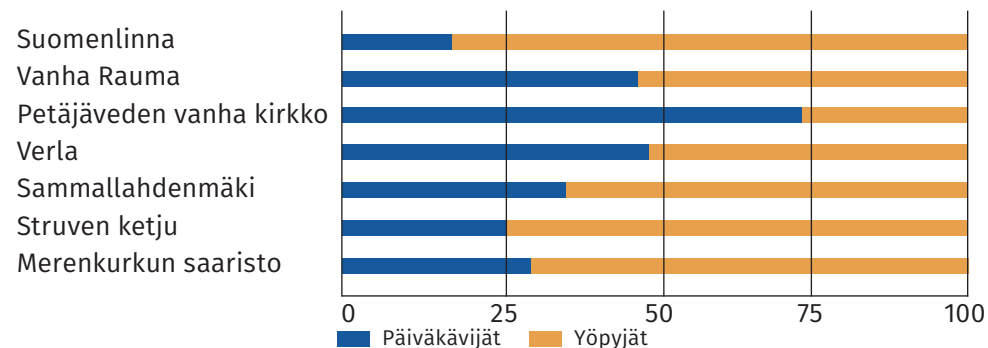
Suomenlinnan kävijöistä 86 prosenttia yöpyi kohteen lähialueella Helsingissä. Petäjäveden vanhan kirkon kävijöistä suurin osa (73 %) vieraili kohteessa ja sen lähialueella lähinnä päivämatkalaisina.

Kävijät viipyivät keskimäärin kohteissa noin kaksi tuntia. Vanhan Rauman kävijät viipyivät kohteessa keskimäärin hieman vajaa neljä tuntia, kun Struven ketjun Oravivuoren kävijät viipyivät vajaan tunnin.

Päiväkävijät viipyivät kohteessa sekä sen lähialueella keskimäärin neljä tuntia ja yöpyjät hieman yli kolme vuorokautta. Suomenlinnan päiväkävijöiden keskimääräinen viipymä kohteessa ja sen lähialueella oli 6,5 tuntia ja Petäjäveden vanhan kirkon kävijöiden hieman reilu kaksi tuntia.

Keskimäärin lähes 35 prosenttia maailmanperintökohteiden kävijöistä oli vierailut aikaisemmin kohteessa. Vanhan Rauman (56 %) ja Merenkurkun saariston (53 %) kävijöistä yli puolet oli vierailut kohteessa aikaisemminkin.

Päiväkävijät ja yöpyjät (%)

MAAILMANPERINTÖKOHTEIDEN KÄVIJÄT OLIVAT TYYTYVÄISIÄ PALVELUIDEN LAATUUN JA MÄÄRÄÄN

Kävijät olivat tyytyväisiä kohteiden palveluiden laatuun ja määrään sekä erityisesti kohteiden siisteyteen ja turvallisuuteen. Kävijöiden korkeaan tyytyväisyyteen voi vaikuttaa se, että kohteen ainutlaatuisuus on ollut mahdollista kokea juuri oikealla tavalla. Opastuspalvelut saivat kiitosta Petäjäveden vanhassa kirkossa ja Verlassa. Suomenlinnassa ja Vanhassa Raumassa kävijät olivat tyytyväisiä museoihin. Struven ketjun Oravivuoren piste ja Merenkurkun saaristo saivat hyvää palautetta opasteistaan ja opastauluistaan.

Kävijätutkimuksissa selvitettiin kohdekohtainen kävijätyytyväisyysindeksi, joka muodostuu tyytyväisyyteen liittyvien osa-alueiden keskiarvoista (palvelut, ennako-odotukset, häiriö). Kaikkien kohteiden vertailtava kävijätyytyväisyysindeksi oli 4,4 asteikolla 1–5.

Kävijöiden kehitysehdotukset liittyivät saavutettavuuden parantamiseen, palvelutarjonnan kehittämiseen ja maailmanperintötiedon parempaan jakamiseen.

“Opastus oli kiinnostava ja antoi paljon lisäarvoa käynnille”

“Hyvin opastettu kierros, jossa yhdistettiin tehdastietoutta, arkkitehtuurin kerrontaa ja ihmisten tarinoita. Alueen ympäristö on siisti ja kaunis.”

“Upea paikka. Onneksi ei tullut ratapölkkyjä. Opastus on ehdoton, koska ilman opastusta kirkko tai sen tarina ei herää eloon. Opas oli tosi hyvä!”

“Lovely museums”

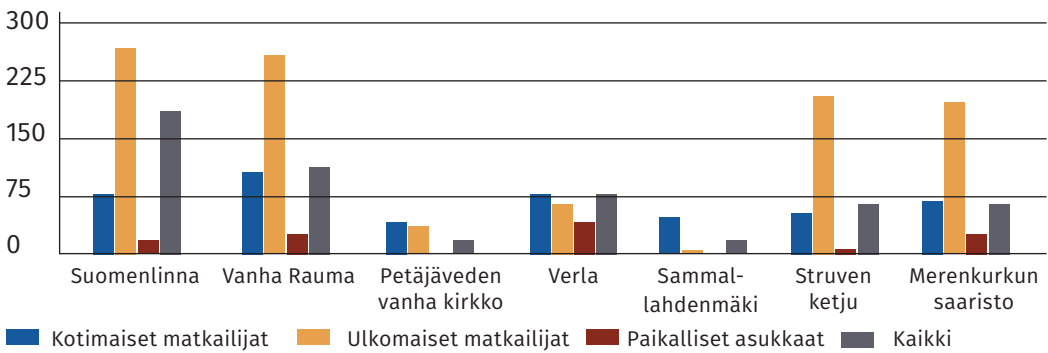
MAAILMANPERINTÖKOHTEET VAIKUTTAVAT PAIKALLISESTI

Yhteismitallisin menetelmin toteutettu kävijätutkimus osoittaa, että maailmanperintökohteisiin sijoitetut rahalliset ja henkilöresurssit ovat kannattava investointi, joka maksaa itsensä takaisin muun muassa paikallistaloudellisin tulo- ja työllisyysvaikutuksin sekä kävijöiden hyvinvoinnin kohentumisena.

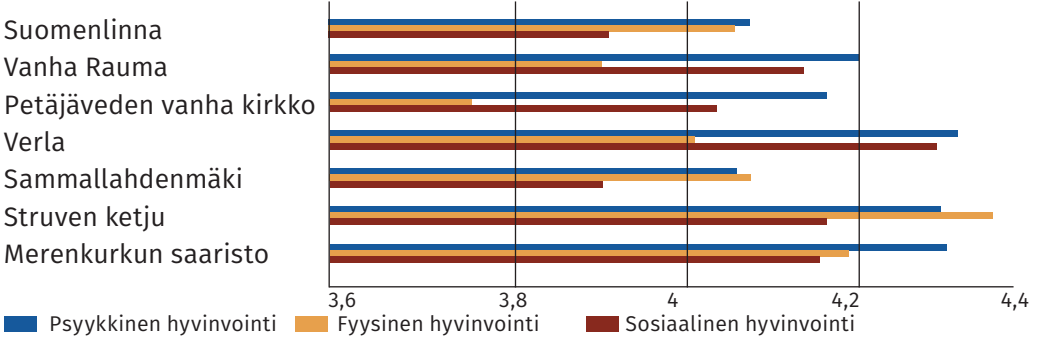
Maailmanperintökohteiden kävijöistä keskimäärin 56 prosenttia käytti rahaa vierailunsa aikana kohteessa ja sen lähialueella. Keskimäärin kävijät käyttivät 83 euroa rahaa vierailunsa aikana. Rahaa käyttävien kävijöiden määrä oli laskenut hieman edellisestä kävijätutkimuksesta (60 %), mutta keskimääräinen rahan kulu- tus oli noussut lähes kymmenellä eurolla (74 €). Rahankäyttöön vaikuttaa merkittävästi kohteen sijainti ja sen palvelutarjonta.

Vierailu maailmanperintökohteessa lisää tutkimustulosten mukaan etenkin kävijöiden psyykkisiä terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Keskimääräisesti maailmanperintövierailu vaikutti kävijöiden hyvinvoinnin lisääntymiseen merkittävästi (4,12 asteikolla 1–5).

Keskimääräinen rahankäyttö matkailijaryhmittäin (€)

Käynnin vaikutus hyvinvoinnin eri osa-alueisiin (asteikolla 1-5)

Suomenlinna, kuva Suomenlinnan hoitokunta

MAAILMANPERINTÖTIETOUS ON VAHVAA

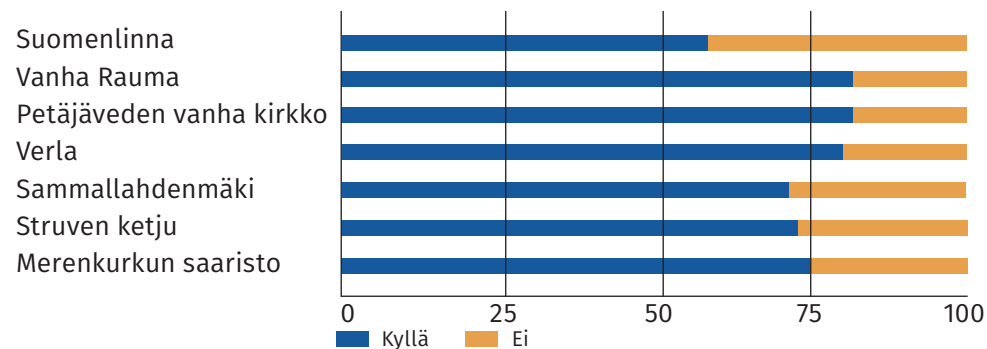
75 prosenttia maailmanperintökävijöistä tiesi ennen vierailuaan, että kohde on nimetty Unescon maailmanperintökohteeksi. Tämä lukema oli laskenut hieman edellisen kävijätutkimuksen tuloksista (80 %). 66 prosenttia kävijöistä tiesi syyn, miksi kohde on nimetty Unescon maailmanperintökohteeksi.

Parhaiten maailmanperintötietous oli hallussa Petäjäveden vanhan kirkon (84 %), Vanhan Rauman (84 %) ja Verlan (82 %) kävijöillä. Tiedon kävijät olivat saaneet pääosin eri verkkolähteistä, kohteen opasteista tai opastukselta sekä sukulaisilta tai ystäviltä.

Paikallisten ja kotimaisten kävijöiden osuus vaikutti maailmanperintötietouteen. Ulkomaalaisilla se ei ollut yhtä vahvasti tiedossa.

Muiden kohteiden paitsi Suomenlinnan ja Merenkurkun saariston maailmanperintötatuksella oli melko paljon merkitystä kävijöiden matkasuunnitelmissa.

Maailmanperintötietous (%)

MAAILMANPERINTÖKOhteiden KÄVIJÖITÄ TUTKITTIIN KAHDEN VUODEN AJAN

Suomen maailmanperintökohteiden yhdistys toteutti kävijätutkimushankkeen vuosina 2022–2023 Suomen seitsemässä maailmanperintökohteessa. Edellinen kävijätutkimushanke toteutettiin vuosina 2017–2019.

Vuonna 2022 aineistoa kerättiin kesäkauden aikana Petäjäveden vanhassa kirkossa ja Struven ketjun kolmella mittauspisteellä (Oravivuori, Aavasaksa, Alatornion kirkko). Vanhassa Raumassa aineistoa kerättiin koko vuoden ajalta vuonna 2022. Vuonna 2023 tutkimus toteutettiin kesäkaudella Sammallahdenmäellä, Verlassa ja Merenkurkun saaristossa. Suomenlinnan aineistoa kerättiin koko vuoden ajalta vuonna 2023.

Yhteensä tutkimukseen osallistui 3756 kävijää. Kerätyn aineiston määrä vaihteli Sammallahdenmäen 86 havainnosta Suomenlinnan 1309 havaintoon. Kohdekohtaisen aineiston tavoitemäärä suhteutettiin kohteen vuosittaiseen ja kuukausittaisiin käyntimääriin.

Tutkimus tehtiin tiiviissä yhteistyössä Metsähallituksen Luontopalveluiden kävijätutkimusasiantuntijoiden kanssa. Tutkimuksessa käytettiin Metsähallituksen ASTA-kävijätutkimusjärjestelmää tulosten tallentamiseen, analysointiin ja raportointiin.

Hanke toteutettiin yhteistyössä Rauman kaupungin, Maanmittauslaitoksen, Verlan tehdasmuseon, Suomenlinnan hoitokunnan, Metsähallituksen ja Petäjäveden vanhan kirkon säätiön kanssa. Hankkeen rahoitti opetus- ja kulttuuriministeriön erityisavustus kulttuurimatkailun kehittämistoimiin.

Petäjäveden vanha kirkko, kuva Anne Kalliola
Graafinen suunnittelu Anne Kalliola

Suomen maailmanperintökohteiden yhdistys ry. on asiantuntijaverkosto ja kestävä kehityksen aktiivinen edistäjä. Yhteistyöllä ja kumppanuuk-
sia kehittämällä takaamme Suomen maailmanperintökohteiden arvojen
säilymisen ja teemme tunnetuksi kohteissa tapahtuvaa työtä.

www.maailmanperinto.fi

Suomen
maailmanperintökohteiden
yhdistys